

TOHMAJÄRVEN VANHUSNEUVOSTON LAUSUNTO IKÄOHJELMAA KOSKEVASTA VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSESTÄ

Osio 1: Samaa mieltä

Osio 2: Tarkoituksenmukaisuus on suuri tai melko suuri

Osio 3: Vastausten hajonta on niin suurta, ettei yhtenäistä kantaa synny.

Avoin palaute-osio:

Erityisen tärkeänä pidetään:

- Hoitohenkilöstön riittävä kouluttaminen ja saaminen virkoihin
- Kotiin saatavien monipuolisten palveluiden turvaaminen

Osio 4: Väestön ikääntymisen tuomat mahdollisuudet ja niiden hyödyntäminen:

- Monet ikääntyneet ovat terveempiä ja toimintakykyisempiä kuin esim omiin vanhempiinsa verrattuina. Heitä tulee rohkaista ystävä-palvelun ja naapuriavun toimijoiksi
- "Hiljaisen tiedon" siirtäminen

Osio 5: Iäkkäiden osalta tärkeimmät kehitettävät asiat hallituskauden 2027-2031 aikana:

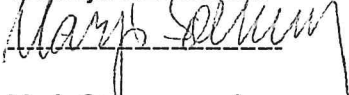
- Palvelujen saatavuus, mukaan lukien digipalvelut
- Vammaisten huomioiminen
- Yksinäisyyden ja syrjäytymisen torjunta
- Turvallisuus

Yleisesti pohdittavaksi ikäihmisiin liittyen:

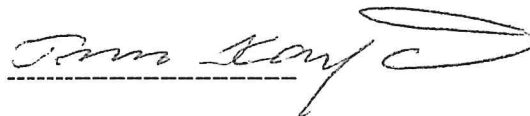
- Voita isiinko väestöllinen HUOLTOSUHDE määritellä jollakin muulla perusteella kuin pelkällä iällä? (Ihmisten terveys, toimintakyky, motivaatio jne vaihtelee suuresti)

Lopuksi vanhusneuvosto toteaa, että se yhtyy Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vanhusneuvoston lausuntoesitykseen (22.08.2022) Ikäohjelmaa koskevasta valtioneuvoston periaatepäätöksestä.
(Liite.)

Tohmajärvi 23.08.2022

Marja Sormunen, pj

Teuvo Karjalainen, vpj

Tiedoksi kunnanhallitukselle:

Lausunnon antaminen delegoitu puheenjohtajistolle : vanhusneuvoston kokous 09.08.2022.
Lausunto laadittu jäsenten antamasta kirjallisesta ja suullisesta palautteesta.

Lausunto Kansallisen ikäohjelman jatkotavoitteita koskevasta Valtioneuvoston periaatepäätöksestä vuosille 2023–2030

Kansallinen ikäohjelma on erittäin tärkeä valtion kannanotto ja tavoite ikääntyvien tarpeiden huomioimisen ja heidän tarvitsemiensa palveluiden riittävän tarjonnan varmistamiseksi myös käytännön toiminnassa 2020- luvulla.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vanhusneuvosto näkee, että periaatepäätös sisältää tärkeimmät ikääntyvien palveluihin liittyvät välttämättömät asiakokonaisuudet. Palveluiden tarjonnan käytännön toteutus ei kuitenkaan tahdo toimia hyvin monessa kunnassa resurssien puutteen vuoksi. Siitä syystä vanhusneuvosto haluaa korostaa Valtioneuvostolle seuraavia toimenpiteitä:

1. Valtiovallan tulee turvata vuodesta 2023 alkaen kaikille hyvinvointialueille riittävät ja tarpeiden mukaiset resurssit etenkin ikääntyvien ihmisten tarvitsemien palveluiden turvaamiseksi tasapuolisesti maan kaikissa osissa.
2. Vallitsevasta henkilökuntavajeesta huolimatta ikääntyvien tarvitsemat vastaanotto- ja tutkimuspalvelut tulee hoitaa ehdottomasti valtakunnallisten suositusten mukaisesti.
3. Ikääntyvien ihmisten tehostetun hoivan ja hoidon osalta valtakunnassa vallitsee edelleen huomattava laitospaikkavaje erityisesti suurten ikäluokkien vanhenemisen aiheuttaman lisääntyvän kysynnän vuoksi. Osittain asia on hoidettava valtion tukeman rakentamisen tai peruskorjausten avulla.
4. Laitospaikkavajetta tulee osaltaan keventää lisäämällä omaishoitajille maksettavien korvausten houkuttavuutta kaikkien ikääntyvien omaisten keskuudessa, sillä omaishoidon kustannukset ovat vain murto-osa laitoshoidon vaatimista yhteiskunnan kuluista.
5. Lopulta ikääntyviin kohdistuvan arvostuksen todellinen taso ilmenee valtion ja kuntien omien päätösten todellisella vaikuttavuudella. Siinä suhteessa molemmilla yhteiskunnan toimijoilla, yksityisiä palveluiden tuottajia unohtamatta, on huomattavan paljon parantamisen varaa tulevaisuudessa. Pelkät päätökset eivät tilannetta korjaa ilman kaikin tavoin varmistettua toteutusta !

PUHEENJOHTAJA

VARAPUHEENJOHTAJA

Lausuntopyyntö Ikäohjelmaa koskevasta valtioneuvoston periaatepäätöksestä

Tausta

Väestön vanhenemiseen varautumiseksi vuonna 2020 laadittiin Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030: Tavoitteena ikäkyvykäs Suomi. Ikäohjelmassa määritellään yhteinen suunta ja keinot, joiden avulla asioita tarkastellaan poikkihallinnollisesti ja yli vaalikausien. Vuonna 2020 laaditussa Ikäohjelmassa on kirjattu, että valmistellaan ehdotus valtioneuvoston periaatepäätökseksi ikäohjelman jatkotavoitteista ja keinoista vuoteen 2030 saakka.

Tässä luonnoksessa esitellään periaatteet Kansallisen Ikäohjelman toteuttamisessa, toimeenpanosuunnitelma vuosille 2023–2027 sekä alustavat toimenpide-ehdotukset vuosille 2027–2030. Tämä periaatepäätös ja toimeenpanosuunnitelma on laadittu yhdessä eri ministeriöiden, kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Vanhusneuvostojen jäseniä ja ikäihmiset ovat osallistuneet periaatepäätöksen ja toimeenpanosuunnitelman laatimiseen mm. eri työpajojen ja keskustelutilaisuuksien kautta.

Tavoitteet

Ikäohjelman 2030 keskeisinä vaikuttavuustavoitteina on suunnata ennaltaehkäiseviä ja toimintakykyä parantavia toimia iäkkäälle väestölle ja riskiryhmille, pidentää ikääntyvien työikäisten toimintakykyä ja työuria, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, lisätä ja mahdollistaa vapaaehtoistoimintaa, varmistaa iäkkäiden palvelujen yhdenvertaisuus, tehokkaampi koordinaatio ja taloudellinen kestävyys, lisätä asumisen ja asuinympäristöjen ikäystävällisyyttä ja nostaa esille suomalaista ikäteknologian kehittämistä ja hyödyntämistä. Periaatepäätöksen lähtökohtana on, että toimet väestön ikääntymiseen varautumiseksi edelleen tähtäisivät asetettujen vaikuttavuustavoitteiden toteuttamiseen.

Läpileikkaavina teemoina on iäkkäiden henkilöiden osallisuuden, itsemääräämisoikeuden ja voimavarojen vahvistaminen yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla, yksilöllisten ominaisuuksien ja tarpeiden sekä iäkkään väestön moninaisuuden parempi huomioiminen yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla, ikääntymiseen liittyviin asenteisiin vaikuttaminen ja sukupolvien välisten suhteiden syventäminen, kerättävän tiedon luotettavuuden ja vertailukelpoisuuden parantaminen, toimintakäytänteiden vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen ja indikaattoreiden määrittely toiminnan laadun varmistamiseksi sekä väestön ikääntymiseen liittyvien mahdollisuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään jättämään osoitteessa lausuntopalvelu.fi. Lausunnossa tulee mainita tunniste (VN/17850/2022). Myös jakelulistan ulkopuoliset tahot voivat halutessaan antaa lausuntonsa.

Huomaattehan, että kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi

Aikataulu

Lausuntoaika on 17.6.-31.8.2022.

Valmistelijat

Projektipäällikkö Marjaana Pennanen
Neuvotteleva virkamies Satu Karppanen
Erityisasiantuntija Seija Viljamaa
Asiantuntija Kaarina Tuokko

etunimi.sukunimi@gov.fi

Liitteet:

Osio 1: Mitkä ovat mielestäsi tärkeimmät tavat toteuttaa ikääntymiseen varautumista? Ota kantaa asteikolla samaa mieltä – jonkin verran samaa mieltä – jonkin verran eri mieltä – eri mieltä.

Vastuu ikääntymiseen varautumisesta on kunnilla ja hyvinvointialueilla

- Samaa mieltä
- Jonkin verran samaa mieltä
- Jonkin verran eri mieltä
- Eri mieltä

Kolmannella sektorilla on merkittävä rooli ikääntymiseen varautumisessa

- Samaa mieltä
- Jonkin verran samaa mieltä
- Jonkin verran eri mieltä
- Eri mieltä

Ihmisten omaa vastuuta ikääntymiseen varautumisessa tulee jatkossa kasvattaa

- Samaa mieltä
- Jonkin verran samaa mieltä
- Jonkin verran eri mieltä
- Eri mieltä

Ikääntymiseen varautuminen edellyttää kansallisia poliittisia linjauksia ja päätöksentekoa

- Samaa mieltä
- Jonkin verran samaa mieltä
- Jonkin verran eri mieltä
- Eri mieltä

Sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus on tärkeää ikääntymiseen varautumisessa

- Samaa mieltä
- Jonkin verran samaa mieltä
- Jonkin verran eri mieltä

- Eri mieltä

Teknologialla on keskeinen rooli ikääntymiseen varautumisessa

- Samaa mieltä
- Jonkin verran samaa mieltä
- Jonkin verran eri mieltä
- Eri mieltä

Ikääntymiseen voidaan varautua hyödyntämällä väestön ikääntymisen mahdollisuuksia ja iäkkäiden omia voimavaroja

- Samaa mieltä
- Jonkin verran samaa mieltä
- Jonkin verran eri mieltä
- Eri mieltä

Osio 2: Arvioi läpileikkaavien teemojen tarkoituksenmukaisuutta

lääkkäiden henkilöiden osallisuuden, itsemääräämisoikeuden ja voimavarojen vahvistaminen yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla

- Tarkoituksenmukaisuus on suuri
- Tarkoituksenmukaisuus on melko suuri
- Tarkoituksenmukaisuus on melko pieni
- Tarkoituksenmukaisuus on pieni

lääkkäiden henkilöiden yksilöllisten ominaisuuksien ja tarpeiden sekä iäkkään väestön moninaisuuden parempi huomioiminen yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla

- Tarkoituksenmukaisuus on suuri
- Tarkoituksenmukaisuus on melko suuri
- Tarkoituksenmukaisuus on melko pieni
- Tarkoituksenmukaisuus on pieni

Ikääntymiseen liittyviin asenteisiin vaikuttaminen ja sukupolvien välisten suhteiden syventäminen

- Tarkoituksenmukaisuus on suuri
- Tarkoituksenmukaisuus on melko suuri
- Tarkoituksenmukaisuus on melko pieni
- Tarkoituksenmukaisuus on pieni

Kerättävän tiedon luotettavuuden ja vertailukelpoisuuden parantaminen, toimintakäytänteiden vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen ja indikaattoreiden määrittely toiminnan laadun varmistamiseksi

- Tarkoituksenmukaisuus on suuri
- Tarkoituksenmukaisuus on melko suuri
- Tarkoituksenmukaisuus on melko pieni
- Tarkoituksenmukaisuus on pieni

Väestön ikääntymiseen liittyvien mahdollisuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen

- Tarkoituksenmukaisuus on suuri
- Tarkoituksenmukaisuus on melko suuri
- Tarkoituksenmukaisuus on melko pieni
- Tarkoituksenmukaisuus on pieni

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti läpileikkaavia teemoja koskien

Osio 3: Arvioi vaikuttavuustavoitteisiin kytkeytyvien tarkempien tavoitteiden ja toimenpiteiden täsmennyksen tarvetta

Vaikuttavuustavoite: Ikääntyvien työikäisten työkyky on parantunut ja työurat ovat pidentyneet

Tarkempien tavoitteiden täsmennyksen tarve:

Ikääntymiseen varautuminen aloitetaan keski-iässä ja sitä jatketaan eläkkeelle siirryttäessä (sekä omana että yhteiskunnan toimintana)

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Erilaisilla ratkaisulla ja joustoilla varmistetaan entistä pidemmät työurat ja ehkäistään ikäsyrrintää työelämässä

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Ikäihmisten palveluissa työskentelevän henkilöstön osaamista, työ- ja toimintakykyä ja jaksamista sekä alan vetovoimaa on parannettu

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Työhyvinvoinnin kehittäminen on integroitu palvelutoiminnan ja hoidon laadun kehittämiseen sekä omavalvontaan ja sen vaikutuksista kerätään systemaattisesti tietoa organisaatioista ja kansallisesti tiedolla johtamisen tueksi

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Olemassa oleva lainsäädäntö ja lainsäädännön muutokset tukevat tavoitteiden saavuttamista ja kulkevat mukana huomioiden eri palvelut ikääntyneiden palveluissa

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen

- o Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Toimenpiteiden täsmennyksen tarve:

Vahvistetaan esihenkilöiden ja työyhteisöjen osaamista ja ymmärrystä moninaisuuden huomioon ottamisesta ja johtamisesta valmentavan johtamisen keinoin, jonka myötä ikäihmisten palveluissa voidaan tehdä yhä useammin työtä yhteisöohjautuvasti.

- o Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Kehitetään ja tutkitaan, miten työhyvinvoinnin kehittäminen parhaiten integroidaan palvelutoiminnan ja hoidon laadun kehittämiseen sekä toimintayksiköiden omavalvontaan, tavoitteena ikäihmisten palveluissa työskentelevien työkuormituksen pysyminen hallinnassa.

- o Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Kerätään systemaattisesti tietoa työhyvinvoinnista organisaatioista ja kansallisesti tiedolla johtamisen tueksi

- o Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Vastataan työelämän ja ikääntyvien työikäisten osaamistarpeisiin edistämällä jatkuvaa oppimista työpaikoilla ja vapaa-ajalla

- o Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen

- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Ikäihmisten palveluissa tutkitaan ja kehitetään sekä otetaan käyttöön uudenlaisia toimintamalleja moniammatillisuuden lisäämiseen ja uramalleja ammatillisen osaamisen vahvistamiseen

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Osallistetaan henkilöstöä toiminnan kehittämiseen ja levitetään parhaita käytäntöjä valtakunnallisesti

- Toimenpide on hyvä sellaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Tehdään yhteistyötä poikkihallinnollisen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden -ohjelman sekä TYÖ2030 -ohjelman kanssa

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen: Ikääntyvien työikäisten työkyky on parantunut ja työurat ovat pidentyneet kokonaisuudesta:

Vaikuttavuustavoite: läkkäät ovat toimintakykyisiä pidempään

Tarkempien tavoitteiden täsmennyksen tarve:

lääkkäiden toimintakyky ja osallisuus ovat vahvistuneet siten, että aktiivisten, toimintakykyisten elinvuosien määrä on kasvanut

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Uudet toimintatavat tukevat ja motivoivat iäkästä väestöä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kuten liikunnan, mielen hyvinvoinnin, kulttuurihyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi ja ravitsemuksen parantamisessa

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Panostamalla riskiväestöjen varhaiseen tunnistamiseen ja kohdentamalla heille ennaltaehkäiseviä toimia, on vähennetty toimintakyvyn laskua ja sairastavuutta, erityisesti muistisairauksia

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

lääkkäiden toimintakyvyn kehittäminen, suositukset ja toimenpiteet perustuvat näyttöön perustuvaan tietopohjaan

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan.
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

lääkkäiden osallisuus ja itsemääräämisoikeus ovat vahvistuneet

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni

- o Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- o Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Toimenpiteiden täsmennyksen tarve:

Jatketaan hyvien ja toimivien toimintamallien käyttöönottoa ja kehittämistä iäkkäiden toimintakyvyn tukemisessa, esimerkiksi elintapaohjauksen, liikunnan, ravitsemuksen, mielen hyvinvoinnin, kulttuurihyvinvoinnin ja kansalaistoiminnan alueilla

- o Toimenpide on hyvä sellaisenaan
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Jatketaan arviointi-, toteuttamis- ja levittämismallien kehittämistä

- o Toimenpide on hyvä sellaisenaan
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Kehitetään ja otetaan käyttöön toimivia käytänteitä hyvinvointialueiden ja kuntien toteuttamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) toiminnan ja kuntien muun toiminnan sekä kolmannen sektorin välisen yhdyspintatyön ja yhteistyön parantamiseksi

- o Toimenpide on hyvä sellaisenaan
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Kehitetään ja otetaan käyttöön iäkkäiden henkilöiden osallisuutta parantavia toimintakäytänteitä palveluissa ja muussa toiminnassa

- o Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen

- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Rakennetaan näyttöön perustuvaa tietopohjaa, jonka avulla saadaan luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa väestön ikääntymiseen varautumisessa ja taloudellisen kestävyysvarmistamisessa (esim. RAI –mittariston laajempi hyödyntäminen, laatuindikaattorit, Active Ageing Index (AAI)).

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen läkkäät ovat toimintakykyisiä pidempään kokonaisuudesta:

Vaikuttavuustavoite: Vapaaehtoistoiminnalla on vakiintunut asema ikääntyvässä yhteiskunnassa

Tarkempi tavoitteiden täsmennyksen tarve:

Julkinen sektori tunnistaa ja mahdollistaa vapaaehtoistoiminnan yhteiskuntaa ja vapaaehtoisia hyödyttävällä tavalla

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Kunnat ja hyvinvointialueet vakiinnuttavat toimintaansa rakenteita, jotka edistävät ja aktivoivat paikallisen ja alueellisen tason vapaaehtoistoimintaa

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Julkinen sektori on selvittänyt erilaisia vaihtoehtoja, miten vapaaehtoistoimijoille voidaan tarjota tukea niiden hallinnollisissa asioissa

- Alatavoite on hyvä sellaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen on lisännyt ikääntyvien osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia.

- Alatavoite on hyvä sellaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Vapaaehtoistoiminta on edistänyt ikääntyvien terveyttä ja hyvinvointia

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Toimenpiteiden täsmennyksen tarve:

Jatketaan vapaaehtoistoiminnan asemaa edistävien rakenteiden levittämistä kuntatasolla aiemmin toteutetun kehittämistyön pohjalta

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön valtakunnallinen ratkaisu kansalaistoimijoiden tukemiseksi niiden hallinnollisissa asioissa (mm. talousosaaminen, yhdistysten perustaminen ja rahoitushaut)

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Selvitetään, mallinnetaan ja jalkautetaan vapaaehtoistoimintaa koordinoivien tahojen toimintaan erilaisia vaihtoehtoja vapaaehtoistoimijoiden uudistumisen tukemiseksi

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen Vapaaehtoistoiminnalla on vakiintunut asema ikääntyvässä yhteiskunnassa - kokonaisuudesta

Vaikuttavuustavoite: Teknologi on lisännyt hyvinvointia

Tarkempien tavoitteiden täsmennyksen tarve:

Teknologian hyödyntäminen ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä hoidon ja huolenpidon tukena on lisääntynyt. Teknologiset ratkaisut sisältyvät luontevana osana ikääntyvän henkilön omasta hyvinvoinnista, terveydestä ja toimintakyvystä huolehtimiseen sekä palvelujärjestelmään.

- Alatavoite on hyvä sellaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

lääkärit pystyvät hyödyntämään itsenäistä arkea tukevaa teknologiaa oman hyvinvointinsa, terveytensä ja toimintakykynsä parantamiseksi.

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni

- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Yhteiskunta tukee ikääntyneiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia hyödyntää itsenäistä suoriutumista tukevaa teknologiaa.

- Alatavoite on hyvä sellaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Teknologian hyödyntäminen on lisännyt ammattilaisten työhyvinvointia.

- Alatavoite on hyvä sellaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Asenteet teknologian käyttöön ovat myönteisiä. Ammattilaiset, ikäihmiset ja heidän omaisensa ovat mukana teknologian kehittämisessä ja käyttöönotossa.

- Alatavoite on hyvä sellaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Analytiikan ja tekoälyn käyttö suurten tietomassojen hyödyntämisessä on parantanut toiminnan kustannusvaikuttavuutta, laatua ja läpinäkyvyyttä. Tietojen käyttö on eettistä ja tietoturvasta ja –suojasta on huolehdittu.

- Alatavoite on hyvä sellaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Suomi on ikäteknologian kehittämisen ja hyödyntämisen mallimaa ja kokemuksiamme sekä osaamistamme hyödynnetään laajasti maailmalla. Teknologian vienti on luonut hyvinvointia Suomeen esimerkiksi työpaikkoina, investointeina ja uusina ratkaisuin.

- o Alatavoite on hyvä sellaisenaan
- o Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- o Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Toimenpiteiden täsmennyksen tarve:

- Jatketaan teknologian hyödyntämistä aiemman kehittämistyön pohjalta, sisältöinä:
 - o Autetaan iäkkäitä löytämään ja hyödyntämään itselleen sopivia teknologioita, jotka tukevat itsenäistä kotona asumista, omasta hyvinvoinnista, terveydestä ja toimintakyvystä huolehtimista sekä omaehtoista sosiaalista kanssakäymistä.
 - o Kehitetään teknologian hyödyntämismahdollisuuksia palvelujärjestelmässä
 - o Kootaan erilaiset iäkkäiden palvelut yhteen toimivien alustaratkaisujen ja kokonaisarkkitehtuurien avulla sekä ratkaisuja yhteen sovittamalla. Arvioidaan mahdollisuudet sisällyttää kokoaville alustoille myös itse hankittua teknologiaa.
 - o Hyödynnetään teknologian käytöstä kertyvää tietoa sekä hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämiseksi että palvelujärjestelmässä
 - o Kehitetään hankintaprosesseja siten, että hankittavien teknologisten ratkaisujen vaikuttavuus, potilasturvallisuus, käytettävyys ja sujuva käyttöönotto varmistetaan
- o Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri
- Otetaan käyttöön ikäteknologian kansallinen koordinaatiomalli:
 - o Kootaan ja jaetaan tietoa vaikuttavista toimintamalleista ja käytänteistä sekä tuetaan niiden kehittämistä, käyttöönottoa ja seuranta.
 - o Arvioidaan ikäteknologiaratkaisujen vaikuttavuutta ja kustannushyötyjä sekä kootaan tieto Digi-HTA-menetelmällä arvioiduista ratkaisuista.

- Edistetään myönteistä asennetta teknologian mahdollisuuksien hyödyntämiseen, jotta hyvät käytännöt saadaan leviämään.
 - Ohjataan alueita ja organisoidaan vertaisoppimista sekä edistetään verkostomaista kansallista ja alueellista yhteistyötä eri toimijoiden kesken tukemaan teknologian käyttöönottoa laajasti eri alueilla
 - Edistetään ikäteknologian toimintamallin kaupallisia ja kansainvälisiä mahdollisuuksia mm. selkiyttämällä koordinaatiota palvelujärjestelmän ja muun rahoituksen välillä.
-
- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
 - Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
 - Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
 - Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri
-
- Käyttäjälähtöisyyden edistäminen:
 - Varmistetaan ikääntyneille, omaisille ja ammattilaisille digituen ja jatkuvan teknologisen oppimisen keinoin valmiudet käyttää koko ajan kehittyvää teknologiaa
 - Varmistetaan ikäteknologiaratkaisujen tietosuoja ja –turva sekä potilasturvallisuus ja kyberturvallisuus
 - Huolehditaan yksityisyyden suojasta, eettisyydestä ja vastuullisuudesta
 - Tuetaan ikäihmisten osallistumista käyttäjälähtöiseen tuotekehitykseen
-
- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
 - Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
 - Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
 - Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen Teknologia on lisännyt hyvinvointia kokonaisuudesta

Vaikuttavuustavoite: Asuminen ja asuinympäristöt ovat ikäystävällisiä

Tarkempien tavoitteiden täsmennyksen tarve:

Ihmiset ennakoivat ja varautuvat ikääntymisen haasteisiin asumisessaan

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Ikääntyneille soveltuvia esteettömiä ja muunneltavia asuntoja on kehitetty, korjattu ja rakennettu

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Asuinympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä on huomioitu ikääntyvien tarpeet, osallisuus ja teknologian hyödyntäminen

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Toimenpiteiden täsmennyksen tarve:

Tuetaan ikääntyneiden asumisen ennakointia ja varautumista asumisen neuvontaa ja korjausneuvontaa lisäämällä

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

- Vahvistetaan kuntien ja hyvinvointialueiden ikääntyneiden asumisen ja asumispalveluiden kehittämistä

- vanhuspalvelulain toteutuksen tuki ja osaamisen lisääminen asumisessa ja asumispalveluissa
- tuki kuntien ja hyvinvointialueiden kehittämishankkeisiin
- ikäystävällisten asuinympäristöjen kehittäminen verkostoyhteistyön avulla
- hyvien käytäntöjen ja esimerkkien levittäminen

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

- Edistetään asuntokannan korjaamista ikäystävälliseksi

- korjausavustusten saatavuuden turvaaminen ja avustusehtojen ajantasaisuuden tarkistaminen
- asunnon korjaustarpeiden arviointimenetelmien kehittäminen ja levittäminen

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

- Kehitetään ja lisätään ikääntyneiden asumisratkaisuja

- kaikille sopivan suunnittelun (Design for All) -periaatteen vahvistaminen asuntosuunnittelussa
- yhteisöllisen asumisen (shl) ja muun välimuotoisen asumisen kehittäminen ja toteuttaminen ARAn erityisryhmien asumisen investointiavustuksella
- eri hallintamuotojen hyödyntäminen ikääntyneiden asumisessa.

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen Asuminen ja asuinympäristöt ovat ikäystävällisiä kokonaisuudesta

Vaikuttavuustavoite: Palvelut toteutetaan sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla

Tarkempien tavoitteiden täsmennyksen tarve:

lääkkäiden palveluja on uudistettu sisällöllisesti ja rakenteellisesti varmistaen iäkkäille heidän tarvitsemansa hyvinvointia, toimintakykyä ja terveyttä edistävä laadukas hoito ja huolenpito

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Asiakas- ja palveluohjauksessa sekä palveluissa on varmistettu palveluintegraatio, oikea-aikaiset, turvalliset ja tarpeenmukaiset palvelut ja kustannusvaikuttavien palvelujen järjestämisen. Hyvinvointia ja terveyttä edistävä neuvontatyö on osa ohjausta.

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Kotiin annettavissa palveluissa on käytössä akuuttihoidon, kuntoutuksen ja omaishoidon toimintamallit, uusia teknologioita hyödynnetään, palvelut toimivat ympärivuorokauden ja toiminnanohjaus-järjestelmät tukevat johtamista ja henkilöstön joustavaa kohdentamista asiakkaiden palvelutarpeen mukaan.

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Kotona asuminen ja asuinympäristöt ovat toimivia ja turvallisia sekä muuttuvat tarpeen mukaan ja lisäävät iäkkään osallistumismahdollisuuksia myös tulevaisuudessa.

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni

- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Ekologisesti kestävät käytännöt ovat osa palvelujärjestelmää

- Alatavoite on hyvä tällaisenaan
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on pieni
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Alatavoitteen täsmennyksen tarve on suuri

Toimenpiteiden täsmennyksen tarve:

Kehitetään edelleen asiakas- ja palveluohjausta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä toimintakyvyn tukemisen näkökulmasta ja vastataan asiakkaan yksilöllisiin palvelutarpeisiin.

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Kehitetään edelleen omavalvontaa ja laatuindikaattoreita sekä juurrutetaan hyviä toimintakäytänteitä.

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Tuetaan kotona-asumista kehittämällä ja ottamalla käyttöön integroituneita toimintamalleja, joissa teknologiat ovat osa palveluekosysteemiä.

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Laatuindikaattorien, mittareiden ja laatutasojen edelleen kehittäminen

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Ekologinen kestävyysajattelu juurrutetaan palvelujen suunnitteluun ja käytäntöön niin, että taloudellinen ja aineellinen toiminta sopeutetaan luonnon kestäkykyyn

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Kehitetään ja otetaan käyttöön toimintamalleja, jotka parantavat henkilöstön saatavuutta ja riittävyttä iäkkäiden palveluissa.

- Toimenpide on hyvä tällaisenaan
 - Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
 - Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
 - Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri
- Palvelujen riittävyyden ja henkilöstön saatavuuden parantamiseksi arvioidaan ainakin seuraavat toimenpiteet:
 - Kiertävien perhehoitajien lisääminen kotona asumisen tueksi
 - Perhehoidon lisääminen niiden asiakkaiden osalta, joille se on sopiva palvelumuoto
 - Hoiva-avustajia hyödyntäminen niiden asiakkaiden osalta, joiden palvelutarpeisiin heidän osaamisellaan voidaan vastata
 - Kansainvälisen rekrytoinnin hyvien käytäntöjen arvioiminen ja levittäminen
 - Sijaisjärjestelyjä koskeva kehittäminen
- Toimenpide on hyvä tällaisenaan

- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on pieni
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on kohtalainen
- o Toimenpiteen täsmennyksen tarve on suuri

Voit halutessasi antaa avointa palautetta tiiviisti vaikuttavuustavoitteen Palvelut toteutetaan sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla kokonaisuudesta

Mikä tarkemmista tavoitteista ja toimenpiteistä on mielestäsi erityisen tärkeää vuoteen 2030 mennessä?

Osio 4: Mitä mahdollisuuksia väestön ikääntyminen tuo ja kuinka mahdollisuuksia voitaisi hyödyntää?

Osio 5: Pohdi vielä lopuksi, mitkä olisivat iäkkäiden asioiden osalta tärkeimmät kehitettävät asiat hallituskauden 2027-2031 aikana?

Osio 6: Mitä muita asioita haluaisit nostaa periaatepäätöksen kokonaisuudesta?

Koivisto Taru
Sosiaali- ja terveysministeriö

Pennanen Marjaana
Sosiaali- ja terveysministeriö